

УДК 342.95

Садовенко Артем Іванович,

Заступник начальника першого оперативного відділу
оперативного управління Головного управління ДФС у Запорізькій області
loukik77@ukr.net<https://orcid.org/0000-0001-7965-8320>

ГЕНЕЗИС ПОНЯТТЯ «КОСМЕТОЛОГІЧНІ ПОСЛУГИ» В УКРАЇНІ ТА СПОЛУЧЕНИХ ШТАТАХ АМЕРИКИ: ПОРІВНЯЛЬНО-ПРАВОВИЙ АНАЛІЗ

У статті досліджено основні положення законодавчого регулювання сфери ринку косметологічних послуг США (на прикладі штатів Пенсільванія, Вашингтон, Техас та Арканзас), а також, спираючись на науково-теоретичні положення щодо косметологічних послуг, проаналізовано схожу нормативно правову базу в Україні. В результаті чого зроблено такі висновки.

По-перше, в США нормативна регламентація ринку косметологічних послуг і закріплення його основних понять відбулось у 1933 році. Водночас в Україні перший нормативно-правовий акт, що започаткував функціонування ринку косметологічних послуг було прийнято в 1982 році, тобто на 59 років пізніше.

По-друге, в США основні правові акти у сфері косметології систематично удосконалюються (доповнюються новими косметологічними послугами та спеціальностями, змінюються умови ліцензування косметологічної діяльності). В Україні залишається чинним «морально застарілий» підзаконний нормативно-правовий акт, який містить неактуальний перелік косметологічних послуг і фахівців, котрі мають право їх надавати.

По-третє, відсутність у законодавстві України базової законодавчої термінології ринку косметологічних послуг, їх переліку та визначення суб'єктів надання цих послуг, призводить до помилкового ототожнення косметологічних і медичних послуг, ускладнює доведення в судовому порядку фактів отримання неякісних косметологічних послуг споживачами, є небезпечним для життя та здоров'я населення, а також порушує низку конституційних прав громадян.

По-четверте, в США косметологію визначено як сукупність послуг щодо проведення різного роду та виду маніпуляцій із волоссям (включаючи виготовлення та догляд за перуками), нігтями, обличчям і шкірою тіла людини. Як правило ці поняття включають так звані хірургічно-косметологічні послуги, які передбачають пошкодження будь-яким способом шкірного покриву людини та здійснюються з метою удосконалення зовнішності, без наявності для цього будь-яких медичних показників.

По-п'яте, існує об'єктивна необхідність удосконалення національного законодавства у сфері косметології, а саме: закріплення легальних визначень понять «косметологічна діяльність», «косметологічна послуга», «суб'єкт надання косметологічної послуги» тощо; визначення видів та/або переліку косметологічних послуг; встановлення системи суб'єктів надання косметологічних послуг; закріплення умов і порядку надання косметологічних послуг.

Ключові слова: косметологія, косметологічні послуги, косметичні послуги, види косметологічних послуг, суб'єкт надання косметологічних послуг.

Sadovenko A. THE GENESIS OF THE CONCEPT OF «COSMETOLOGICAL SERVICES» IN UKRAINE AND THE UNITED STATES OF AMERICA: COMPARATIVE LEGAL ANALYSIS

The article examines the main provisions of the legislative regulation of the sphere of the market of cosmetology services in the USA (using the example of the states of Pennsylvania, Washington, Texas and Arkansas), and also, relying on the scientific and theoretical provisions on cosmetology services, analyzes the identical regulatory framework in Ukraine. As a result, the following conclusions were made.

First, the normative regulation of the market of cosmetology services and the consolidation of its basic concepts began in 1933 in the USA, while the national basic normative legal act was adopted in 1982, that is, the functioning of the market of cosmetology services in Ukraine remained unregulated for at least 59 years.

Secondly, in the United States, the main legal acts in the field of cosmetology are being systematically improved (supplemented with new cosmetology services and specialties, the licensing conditions for cosmetology activities are changing). In Ukraine, the «morally outdated» by-laws remain in force, which contains an irrelevant list of cosmetology services and specialists who have the right to provide them.

Thirdly, the absence in the legislation of Ukraine of the basic legislative terminology of the market of cosmetology services, their list and definition of the subjects providing these services, leads to an erroneous identification of cosmetology and medical services, complicates the proof in court of the facts of receiving low-quality cosmetic services by consumers, is life-threatening and public health, and also violates a number of constitutional rights of citizens.

Fourth, cosmetology in the USA is defined as a set of services for carrying out various kinds and types of manipulations with hair (including the manufacture and care of wigs), nails, face and skin of the human body. As a rule, these concepts include the so-called surgical cosmetology services that involve damage in any way to the human skin and are carried out with the aim of improving the appearance, without the presence of any medical indicators for this.

Fifth, there is an objective need to improve national legislation in the field of cosmetology, namely: consolidation of the legal definitions of the concepts of «cosmetological activity», «cosmetological service», «subject of the provision of cosmetology services» and so on; determination of the types and / or list of cosmetic services; establishing a system of subjects for the provision of cosmetic services; determining the conditions and procedure for the provision of cosmetic services.

Key words: cosmetology, cosmetology services, cosmetic services, types of cosmetology services, the subject of the provision of cosmetology services.

Постановка проблеми. Протягом багатьох століть соціумом нав'язувались різні вимоги до зовнішності, так звані стандарти, ідеали та шаблони краси, відповідати яким прагнула кожна людина, навіть якщо доходило до абсурду. Окрім загальновідомого історичного факту про бинтування ніг в Китаї, є інші приклади, коли люди намагались відповідати вкрай сумнівним канонам моди, які, часто, справляли негативний вплив на їх здоров'я. Так, у індійців майя еталоном краси вважалась певна форма черепа: лінія від кінчика носа до верхівки мала бути максимально рівною. Для цього новонародженим немовлятам надягали пристосування з дерева, під тиском якого змінювалась форма кісток. В епоху Ренесансу нормою вважалось спилювання зубів, виголювання чола і відсутність вій, які видаляли самостійно. В Англії для створення популярної тоді білої шкіри використовували білила, до складу яких входив свинець, він же був частиною червоної фарби, котру наносили на губи. У Григоріанську епоху, крім шкіри вибілювали ще й зуби, використовуючи для цього сірчану кислоту, після тривалого застосування якої вони руйнувалися.

У сучасному демократичному суспільстві немає необхідності відповідати певним критеріям, оскільки кожна людина – індивідуальність, котра незалежно ні від чого має рівні природні права на ряду з іншими членами суспільства. Тим часом звичка добре виглядати міцно утвердилася у свідомості людства, а відповідність міфічним ідеалам краси, які, на думку деяких осіб сприяють влаштуванню свого життя (наприклад, існує міф, що красивим людям легше отримати посаду чи влаштувати своє особисте життя), змушує жінок і чоловіків регулярно користуватися популярними косметологічними послугами.

Водночас ринок косметологічних послуг в Україні не завжди може задовольнити споживачів, здебільшого через те, що косметологічна діяльність часто не приносить бажаного результату. Відомі непоодинокі випадки надання неякісних косметологічних послуг. Наприклад у 2014 році українській журналістці під час звичайної процедури чистки обличчя занесли тяжку інфекцію. Юрист О. Волянська прокоментувала цю ситуацію таким чином: «В Україні не передбачено ліцензування такої діяльності. У салоні можуть працювати лікарями-косметологами особи, які не мають навіть медичної освіти. І насправді будь-якої відповідальності за це, на жаль, ніхто не понесе» [1]. Слід погодитися з наведеним твердженням з приводу того, що відсутність актуального нормативно-правового регулювання ринку косметологічних послуг та косметологічної діяльності призводить до надання неякісних косметологічних послуг, які завдають шкоду здоров'ю та є потенційно небезпечними для життя, порушуючи низку конституційних прав громадян передбачених статтями 3, 21, 22, 27, 49 Конституції України [1].

Аналіз останніх досліджень та публікацій. В основу цієї публікації покладено положення наукових праць щодо визначення поняття «косметологічні послуги» та їх переліку. Зокрема, такі висновки були отримані А. Б. Березіною під час визначення правового статусу провізора-косметолога [2]; А. А. Герц при дослідженні поняття та особливостей договору про надання медичних послуг у пластичній хірургії [3]. Основні висновки та положення зазначених наукових праць дали змогу сформулювати уявлення про зміст косметологічних послуг та їх окремі види, однак в них відсутній порівняльно-правовий аналіз генезису поняття «косметологічні послуги». Емпіричну базу цього дослідження склали національні і зарубіжні нормативно-правові акти, що регулюють надання косметологічних послуг в Україні та США (штатах Пенсільванії, Вашингтоні, Техасі та Арканзасі).

Мета статті полягає у проведенні порівняльно-правового аналізу законодавства України та США в частині визначення змісту поняття «косметологічні послуги» та встановлення їх переліку.

Виклад основного матеріалу дослідження. Сьогодні можна констатувати відсутність належного нормативно-правового регулювання національного ринку косметологічних послуг та законодавчого закріплення таких понять, як «косметологічні послуги» і «косметологічна діяльність». Цей факт апіорі ускладнює правове регулювання ринку косметологічних послуг, адже не можна створити якісну нормативно-правову базу для сфери, яка не має чітко встановлених меж. Варто погодитися з твердженням А. Б. Березіної, що «наразі косметологічна допомога та послуги надаються переважно в косметологічних кабінетах. Порядок та особливості такої діяльності комплексно жодним нормативним актом в Україні не регламентується, що безперечно є прогалиною правового регулювання» [2, с. 27]. Отже, існує нагальна потреба у з'ясуванні змісту поняття «косметологічні послуги», що буде повністю відповідати актуальним реаліям, а також сучасним досягненням науки, техніки і медицини.

Національне законодавство містить більше десяти дефініцій поняття «послуга» в інформаційній, пенсійній, транспортній та інших соціальних сферах. З множинності таких дефініцій найбільш значущими для нашого дослідження вважаємо терміни, що визначені для потреб споживчої та економічної галузей. Так, у п. 17 ч. 1 ст. 1 Закону України «Про захист прав споживачів» послугу визначено як «діяльність виконавця з надання (передачі) споживачеві певного визначеного договором матеріального чи нематеріального блага, що здійснюється за індивідуальним замовленням споживача для задоволення його особистих потреб» [2]. Згідно з Державним класифікатором України (ДК 005-96) послуга – це «наслідок безпосередньої між постачальником і споживачем, внутрішньої діяльності постачальника для задоволення потреб споживача» [6]. Зміст легальних визначень вказаної категорії в повному обсязі відповідає загальноприйнятому розумінню послуги як «дії, вчинку, що дає користь, допомогу іншому; роботи, що виконується для задоволення чітих-небудь потреб, обслуговування» [7, с. 1080].

Цікавим є те, що етимологічний зміст понять косметологічні та косметичні послуги свідчить про їх естетичний, а не лікувальний характер. Так, прикметник косметологічний необхідно тлумачити як такий, що

відноситься до косметології: «галузі клінічної медицини, що займається вивченням, лікуванням або маскуванням косметичних дефектів» [7, с. 578], а косметичний стосується косметики, тобто «заходів догляду за шкірою, волоссям, нігтями, засобів для надання свіжості й краси обличчю та тілу людини» [7, с. 578]. Наведене дає підстави для виокремлення спільних і відмінних ознак між косметологічними та косметичними послугами. До спільних ознак необхідно віднести наявність косметичних засобів, котрі використовуються під час здійснення обох видів діяльності (наприклад, косметичні щіточки, термальна вода, засоби для очищення шкіри, зволожуючі креми для обличчя тощо). Відмінними ознаками є те, що: по-перше, косметологічна діяльність, а отже і косметологічні послуги, належать до сфери охорони здоров'я, тоді як косметичні послуги, наприклад, візаж або зачіска, не мають до неї прямого відношення; по-друге, косметологічні послуги можуть мати різну мету – лікування дефектів зовнішності чи удосконалення останньої (без наявності будь-яких виражених або прихованих хвороб), між тим косметична діяльність у будь-якому разі не матиме лікувального ефекту; по-третє, як правило ефект від косметологічних послуг є значно довшим, аніж при косметичних, наприклад – ін'єкції гіалуронової кислоти в середньому необхідно робити раз або два на рік, а фарбувати корні волосся – раз чи два на місяць, у зв'язку з чим незадовільна якість наданої косметологічної послуги може бути виявлена не одразу, а проявитися пізніше.

Відсутність легального визначення поняття «косметологічні послуги» обумовлює необхідність звернутись до його наукових розробок. Так, А. А. Герц під косметологічною послугою пропонує розуміти «діяльність, спрямовану на профілактику, діагностику, лікування косметологічних дефектів, що проявляються у зв'язку з хворобами, травмами, отруєннями і патологічними станами, та відповідну реабілітацію, а також іншу діяльність, зокрема ту, яка спрямована на усунення, маскувannya косметологічних дефектів, які не пов'язані із хворобами, травмами, отруєннями і патологічними станами, а також на задоволення інших естетичних потреб» [3, с. 156]. Не можна однозначно погодитись з такою дефініцією, з огляду на беззаперечний зв'язок надання косметологічних послуг при незадовільному стані здоров'я чи наявності дефектів зовнішності. Такий підхід звучує розуміння призначення косметичних послуг і дозволяє помилково відносити їх до медичних.

А. Б. Березіна пропонує визначення косметологічних послуг у якому детально прослідковується дуалізм мети їх надання, оскільки вони являють собою «комплекс дій, які виконуються на замовлення та які направлені на покращення фізичного стану людини з метою задоволення її естетичних потреб» [2, с. 29]. Водночас слід відмітити, що косметологічні послуги позитивно впливають не тільки на фізичний, а і на психоемоційний стан людини, її настрій та сприйняття самої себе.

Усі перелічені послуги проводяться з використанням косметичних препаратів і засобів. Більше того деякі з них (наприклад, пілінги), взагалі потребують мінімального втручання особи, яка надає послугу, адже бажаний ефект досягається шляхом грамотного використання спеціальних речовин (гликолевий, освітлюючий, ензимний пілінги, жовтий пілінг з трихлороцтової кислотою тощо). Також мінімальне втручання в організм людини передбачають послуги щодо маніпуляцій із волоссям і нігтями. Останні відповідно до Національного класифікатору видів економічної діяльності (ДК 009:2010) віднесено до послуг, що надаються перукарнями та салонами краси: «миття волосся, підрівнювання та стрижка, фарбування, тонування, завивка, випрямлення волосся та подібні види послуг, що надаються чоловікам і жінкам; гоління та підрівнювання бороди; масаж обличчя, манікюр і педикюр, макіяж і так далі» [7]. Вбачається, що послуги, які передбачають опосередкований вплив на шкіру людини та здійснюються за допомогою активного використання косметичних засобів можуть бути віднесені до косметичних, а не косметологічних послуг. Такий підхід корелюється з іншим державним стандартом – Національним класифікатором видів економічної діяльності (ДК 009:2010), в якому передбачено клас «Спеціалізована медична практика»: здійснення маніпуляцій пов'язаних із пошкодження шкірного покриву і слизової оболонки, зокрема з використанням медичного обладнання та інструментів [9], наприклад шприців для ін'єкцій або дарсонвалю, який інколи застосовується на завершальних етапах чистки обличчя.

Певний перелік косметологічних послуг також закріплено в Положенні про лікаря-хірурга косметологічної лікарні (відділення, кабінету) та Положенні про медичну сестру з косметичних процедур косметологічної лікарні (відділення, кабінету затверджених наказом МОЗ СРСР від 28.12.1982 № 1290 [10]. Аналіз вказаних нормативно-правових актів дозволив виокремити дві групи косметологічних послуг залежно від суб'єкта їх надання: 1) такі, що здійснюються лікарем хірургом (пластичні косметичні операції та післяопераційне лікування); 2) ті, що здійснює медична сестра з косметичних процедур (масаж обличчя та волосистої частини голови, чистку шкіри обличчя, глибоке і повільне лущення шкіри обличчя, накладення на особу всіх видів масок, гриму, втирання лікарських засобів в шкіру голови, дарсонвалізацію шкіри обличчя і голови, електроепіляцію) [10]. Щоправда обидва нормативно-правові акти були затверджені у 1982 році без будь-якої актуалізації протягом багатьох років. Тому наведену класифікацію навряд чи можна вважати повною.

Порівняно з національним законодавством, що регулює ринок косметологічних послуг, нормативно-правова база інших країн виглядає більш систематизованою та детальною. Наприклад, у США кожний штат має титульний нормативно-правовий акт у сфері косметології, який містить не лише легальні дефініції термінів, що використовуються у цій сфері, а й регулює процес надання косметологічних послуг, визначає порядок і процедуру отримання ліцензій на право заняття косметологічною діяльністю, закріплює права й обов'язки таких суб'єктів у сфері косметології, регламентує процес навчання в спеціалізованих косметологічних школах, регулює роботу салонів краси тощо.

У Законі про косметологію штату Пенсільванія від 03.05.1933 закріплено базове поняття «косметологія»,

яке включає будь-яку або всі роботи, виконувані за компенсацію, та призначені для: прикраси, чистоти людського волосся (плетіння, укладка, завивка, перманентна завивка, чистка, стрижка, обпалення, вибілювання, фарбування, пресування або аналогічна робота з ними тощо); видалення зайвого волосся; очищення, стимуляція, маніпуляції, вправи або аналогічні дії на шкірі голови, обличчі, руках або руках або верхньої частини тіла з використанням механічних або електричних пристроїв і приладів, косметики, препаратів, тоніків, антисептиків, кремів, лосьйонів або будь-яких інших препаратів; догляду за нігтями; плетінням натурального волосся; естетикою [11, с. 2-3]. Схожий підхід до визначення косметологічних послуг як процедур з нігтями та волоссям використовується в штаті Вашингтон [12], де для того, щоб здійснювати косметологічну практику особи повинні пройти навчання в спеціалізованій школі та отримати відповідну ліцензію.

Кодекс професіоналів штату Техас у розділі 9 «Регулювання діяльності косметологів і суміжних професій» містить чітке визначення цього виду діяльності як практики надання або пропозиції виконати за компенсацію будь-яку з наступних послуг: 1) обробка волосся людини шляхом: надання будь-якого методу як основної послуги, включаючи укладку, прикрасу, відбілювання, чищення, забарвлення, різання, фарбування, обробки, надання форми, обпалення, випрямлення, тонування або завивки; надання необхідної послуги, яка є підготовчою або допоміжною до основних послуг, включаючи стрижку або гоління шії безпечною бритвою; стрижки людини як окремої та незалежної послуги, оплата якої прямо або побічно стягується окремо від плати за будь-яку іншу послугу; 2) обслуговування перуки або штучного волосся на голові людини або на блоці після початкового роздрібного продажу; 3) обробка вусів або бороди людини шляхом укладання, прикраси, забарвлення, укладання, стрижки або гоління безпечною бритвою; 4) очищення, стимуляція або масаж шкіри голови, обличчя, шії або рук: вручну або за допомогою пристрою, апарату або пристосування, з використанням або без використання будь-яких косметичних препаратів, антисептиків, тоніків, лосьйонів або кремів; 5) прикраса обличчя, шії або рук людини за допомогою косметичного препарату, антисептика, тоніка, лосьйону, пудри, масла, глини, крему або з використанням спеціального обладнання; 6) видалення зайвого волосся з тіла людини за допомогою депілятору, препаратів або хімікатів, пінцета або інших пристроїв будь-якого типу або опису; 7) обробка нігтів шляхом: різання, обрізки, полірування, тонування, фарбування, чистки або манікюру; прикріплення накладних нігтів; 8) масаж, очищення, лікування або прикраса рук або ніг людини; 9) нанесення ниткоподібних нарощувань, що складаються з окремих волокон, на вії людини; 10) плетіння людського волосся [13].

Звід правил косметології штату Арканзас визначає, що косметологічні послуги включають будь-яку комбінацію наступних практик: укладання, одягання, завивка, безмашинна перманентна завивка, чистка, стрижка, обпалення, відбілювання, тонування, фарбування, випрямлення, розчісування, прикраса або обробка будь-якими іншими способами волосся, перуки чи шиньйону; зовнішні маніпуляції (чистка, воскова епіляція або стимуляція тіла за допомогою рук, пристроїв, апаратів або пристосувань з використанням або без використання косметичних препаратів, антисептиків, тоніків, лосьйонів або кремів; тимчасове видалення небажаного волосся з тіла людини за допомогою пінцета, хімікатів або препаратів, а також пристроїв або пристосувань будь-якого типу або опису, крім використання світлових хвиль (променів); стрижка, обрізка, полірування, тонування, фарбування, чистка, масаж, прикрашання або догляд за нігтями; косметологічна практика (видалення волосся на тілі людини назавжди, його руйнування за допомогою електричної голки або використання будь-якого іншого пристрою призначеного для безповоротного видалення волосся з людського тіла).

В цьому штаті існує чітка диференціація суб'єктів, що надають косметологічні послуги: 1) спеціаліст з естетики, займається прикрасою тіла шляхом очищення, воціння, зовнішніх маніпуляцій або стимуляції тіла з допомогою рук, пристроїв, апаратів. або прилади з використанням косметичних препаратів, антисептиків, тоніків, лосьйонів і кремів або без них; 2) косметолог – це особа, яка займається косметологічною практикою в ліцензованій косметологічній установі, за винятком відділення електролізу; 3) електролог займається тим, що назавжди видаляє або знищує волосся на тілі людини для прикраси за допомогою електричної голки або будь-яких інших пристроїв або пристосувань, призначених для постійного видалення волосся з тіла людини; 4) майстер манікюру, займається манікюром і педикюром [14].

Отже, в США косметологія включає широкий спектр послуг пов'язаних із видозміною, покращенням і прикрашанням тіла, волосся, нігтів і шкіри людини. Така діяльність здійснюється виключно ліцензованими мастерами в спеціальних установах, які мають відповідний дозвіл на заняття косметологічною діяльністю. Примітно, що в законодавстві США детально визначена дефініція «косметологія», а також перелік послуг, які надаються в межах цієї діяльності, що дозволяє в перспективі ефективно захищати права споживачів таких послуг, оскільки не має необхідності доводити факт їх неякісного надання. При чому косметологічне законодавство США вже у 1933 році являло собою систематизований детальний нормативно-правовий акт, що визначав різні аспекти здійснення косметологічної діяльності, включаючи процедуру її ліцензування. Сьогодні ж американське косметологічне законодавство – це комплексні нормативно-правові акти різних штатів, котрі постійно оновлюються відповідно до розвитку косметологічної сфери.

Висновки. Вивчивши досвід нормативного регулювання сфери ринку косметологічних послуг прогресивних зарубіжних країн і провівши паралель зі схожою національною нормативно правовою базою можна зробити такі висновки:

1. Нормативно-правова регламентація ринку косметологічних послуг і закріплення його основних понять

(косметологія, манікюрист, естет тощо) відбулось у США в 1933 році. Водночас в Україні перший нормативно-правовий акт, що започаткував функціонування ринку косметологічних послуг було прийнято у 1982 році, тобто на 59 років пізніше.

2. Основні правові акти у сфері косметології США систематично вдосконалюються (доповнюються новими косметологічними послугами та спеціальностями, змінюються умови ліцензування косметологічної діяльності). В Україні залишається чинним «морально застарілий» підзаконний нормативно-правовий акт, який містить неактуальний перелік косметологічних послуг і фахівців, котрі мають право їх надавати.

3. Відсутність у законодавстві України базової законодавчої термінології ринку косметологічних послуг, їх переліку та визначення суб'єктів надання цих послуг, призводить до необґрунтованого ототожнення косметологічних і медичних послуг, ускладнює доведення в судовому порядку фактів отримання неякісних косметологічних послуг споживачами, є небезпечним для життя та здоров'я людини, а також порушує низку конституційних прав громадян.

4. Косметологію в зарубіжних країнах визначено як сукупність послуг щодо проведення різного роду та виду маніпуляцій із волоссям (включаючи виготовлення та догляд за перуками), нігтями, обличчям і шкірою тіла людини. Як правило ці поняття включають так звані хірургічно-косметологічні послуги, які передбачають пошкодження будь-яким способом шкірного покриву людини та здійснюються з метою вдосконалення зовнішності, без наявності медичних показників для цього виду діяльності.

5. Титульні закони штатів Пенсільванія, Вашингтон, Техас та Арканзас містять вичерпні переліки послуг, які надаються у сфері косметології та суб'єктів, котрі їх надають. При цьому останні повинні в обов'язковому порядку пройти навчання в спеціалізованій школі та отримати ліцензію.

6. Існує об'єктивна необхідність удосконалення національного законодавства у сфері косметології, а саме: закріплення легальних визначень понять «косметологічна діяльність», «косметологічна послуга», «суб'єкт надання косметологічної послуги» тощо; визначення видів та/або переліків косметологічних послуг; встановлення системи суб'єктів надання косметологічних послуг; закріплення умов і порядку надання косметологічних послуг, теоретичне визначення яких може бути визначено як перспективний напрям дослідження.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. У столичному салоні краси спотворили тележурналістку (23.01.2014). Веб-сайт ТОВ «Телестудія» (телеканал НТН). URL: <https://ntn.ua/uk/video/news/2014/01/23/13375> (дата звернення: 18.11.2019).
2. Конституція України: Закон України від 28.06.1996. № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 18.11.2019).
3. Берзіна А. Б. Правовий статус провізора-косметолога в Україні. *Актуальні питання публічного та приватного права*. 2017. № 1 (15). С. 27-31.
4. Герц А. А. Поняття та особливості договору про надання медичних послуг у пластичній хірургії. *Часопис Київського університету права*. 2015. № 2. С. 156-160.
5. Про захист прав споживачів: Закон України від 12.05.1991 № 1023-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1023-12#Text> (дата звернення: 18.11.2019).
6. Державний класифікатор України. Класифікатор відходів ДК 005-96 (Розділи А.1–А.20): наказ Державного комітету України по стандартизації, метрології та сертифікації від 29.02.1996 № 89. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0089217-96/ed20080501/find?text=%CF%EE%F1%EB%F3%E3%E0#Text> (дата звернення: 18.11.2019).
7. Бусел В. Т. Великий тлумачний словник сучасної української мови. Київ; Ірпінь: Перун, 2005. 1728 с.
8. Державний класифікатор продукції та послуг ДК 016:2010: Наказ Державного комітету України з питань технічного регулювання та споживчої політики від 11.10.2010 № 457. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v457a609-10#Text> (дата звернення: 18.11.2019).
9. Класифікація видів економічної діяльності ДК 009:2010: Наказ Державного комітету України з питань технічного регулювання та споживчої політики від 11.10.2010 № 457. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/vb457609-10#Text> (дата звернення: 18.11.2019).
10. О мерах по улучшению косметологической помощи населению: Приказ Министерства здравоохранения СССР от 28.12.1982 № 1290. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v1290400-82#Text> (дата звернення: 18.11.2019).
11. Cosmetology Law Act of Pennsylvania of May 3, 1933 № 86. (printed in February 2015) , CL. 63 Commonwealth of State Board of Cosmetology. URL: <https://www.dos.pa.gov/ProfessionalLicensing/BoardsCommissions/Cosmetology/Documents/Board%20Documents/COSMETOLOGY%20LAW.pdf> (дата звернення: 24.11.2019).
12. The Law Relating to Cosmetologists, Barbers, Manicurists, Estheticians, and Master Estheticians of Washington State Department of Licensing (2016). URL: <https://www.dol.wa.gov/business/cosmetology/docs/cosmetology-law-book.pdf> (дата звернення: 22.11.2019).
13. Collector for Work of Texas (effective September 1, 2019). URL: <https://www.tdlr.texas.gov/cosmet/COS%20law%20Occ%20Code%201602%20eff%209-1-2019.pdf> (дата звернення: 24.11.2019).

14. Arkansas State Board of Cosmetology Law Book. URL: https://www.arkansas.gov/cos/pdf/lawbook_statutes.pdf (дата звернення: 22.11.2019).

REFERENCES:

1. A TV journalist was distorted in the capital's beauty salon. (2014). Retrieved from: <https://ntn.ua/uk/video/news/2014/01/23/13375> [in Ukrainian].
2. Constitution of Ukraine. (1996, June 28). Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>. [in Ukrainian].
3. Berzina, A. B. (2017). Legal status of a pharmacist-cosmetologist in Ukraine. *Aktualni pytannia publichnoho ta pryvatnoho prava*, 1 (15), 27-31. [in Ukrainian].
4. Herts, A. A. (2015). The concept and features of the contract for the provision of medical services in plastic surgery. *Chasopys Kyivskoho universytetu prava*, 2, 156-160. [in Ukrainian].
5. Law of Ukraine On consumer protection № 1023-XII. (1991, May 12). Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1023-12#Text> [in Ukrainian].
6. *State Classifier of Ukraine*. (1996). Order of the State Committee of Ukraine for Standardization, Metrology and Certification from 29th February 1996 № 89. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0089217-96/ed20080501/find?text=%CF%EE%F1%EB%F3%E3%E0#Text> [in Ukrainian].
7. Busel, V. T. (2005). Large explanatory dictionary of the modern Ukrainian language. Kyiv; Irpin: Perun [in Ukrainian].
8. *State Classification of Products and Services SC 016: 2010*. (2010). Order of the State Committee of Ukraine for Technical Regulation and Consumer Policy from 11th October 2010 № 457. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v457a609-10#Text>. [in Ukrainian].
9. *Classification of economic activities DK 009: 2010*. (2010). Order of the State Committee of Ukraine for Technical Regulation and Consumer Policy dated 11.10.2010 № 457. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/vb457609-10#Text> [in Ukrainian].
10. *On measures to improve cosmetic care for the population*. (1982). Order of the Ministry of Health of the USSR from 28th December 1982 № 1290. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v1290400-82#Text> [in Russian].
11. Cosmetology Law Act of Pennsylvania. (1933, May 3). CL. 63 Common wealth of State Board of Cosmetology. Retrieved from: <https://www.dos.pa.gov/ProfessionalLicensing/BoardsCommissions/Cosmetology/Documents/Board%20Documents/COSMETOLOGY%20LAW.pdf> [in English].
12. The Law Relating to Cosmetologists, Barbers, Manicurists, Estheticians, and Master Estheticians of Washington State Department of Licensing (2016). Retrieved from: <https://www.dol.wa.gov/business/cosmetology/docs/cosmetology-law-book.pdf> [in English].
13. Collector for Work of Texas (2019, September 1). Retrieved from: <https://www.tdlr.texas.gov/cosmet/COS%20law%20Occ%20Code%201602%20eff%209-1-2019.pdf> [in English].
14. Arkansas State Board of Cosmetology Law Book. Retrieved from: https://www.arkansas.gov/cos/pdf/lawbook_statutes.pdf [in English].

Стаття надійшла до редакції: 14.12.2019

УДК 349.3:331.46

Соловйов Олексій Володимирович,

кандидат юридичних наук, асистент кафедри
трудового права Національного юридичного
університету імені Ярослава Мудрого

e-mail: o.v.solovyov@nlu.edu.ua

<https://orcid.org/0000-0002-8589-3041>

ПОНЯТТЯ ЗАСТРАХОВАНОЇ ОСОБИ У ЗАГАЛЬНООБОВ'ЯЗКОВОМУ ДЕРЖАВНОМУ СОЦІАЛЬНОМУ СТРАХУВАННІ ВІД НЕЩАСНОГО ВИПАДКУ НА ВИРОБНИЦТВІ ТА ПРОФЕСІЙНОГО ЗАХВОРЮВАННЯ

У статті проаналізовано законодавче визначення застрахованої особи та зроблено висновок, що зазначене визначення передбачає дві умови, необхідні для того, щоб особа могла бути визнана застрахованою: приналежність до кола осіб, які відповідно до законодавства визнаються як застраховані та факт оплати страхових внесків. Дослідження окремих положень Закону України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування» дало змогу автору зробити висновок, що зазначена сукупність умов вступає в протиріччя з деякими іншими статтями цього Закону і на підставі цього було

Випуск 7. Спецвипуск. 2019